

KOREOGRAFIN

Lärarhandledning - Efterarbete

JOHANSSONS PELARGONER OCH DANS

Uppföljande samtal och övningar

Här har vi samlat olika typer av övningar som man kan göra efter att man tagit del av Koreografin. Det första är en samtalsmetod och de senare är övningar som relaterar till föreställningens tematik på olika sätt.

Metod för samtal om föreställningen

Om du vill prata om föreställningen efter så finns här en metod för samtal som Riksteatern har tagit fram. Metoden går ut på att först beskriva vad det var ni såg, utan att värdera det, sedan tolka och sist reflektera över det tillsammans. Nedan följer tre förhållningsregler att använda sig av:

1, Vänta med att värdera. Alltså ingen diskussion om det var bra eller dåligt, vad man tyckte om olika delar etc.

2, Allt man ser vid föreställningstillfället kan tolkas. Allt som sker och syns i föreställningen antar man att det ingår i den konstnärliga idén bakom föreställningen. Ingenting finns eller sker av en slump.

3, Ni utgår från er själva. Det är ni med era erfarenheter som har bäst möjlighet att tolka föreställningen. Ingens åsikt, inte ens lärarens, betyder mer än någon annans.

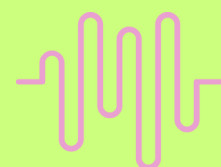
BESKRIV

Här ska ni samla ihop så mycket information som möjligt om föreställningen. Ni kan göra en lista över allt som ni såg, hörde och upplevde i föreställningen.

Exempel på frågor att ställa:

- När började föreställningen?
- Vad såg du?
- Vad hörde du för röster? Hur lät dom?
- Vad gjorde du? Vad gjorde de andra?
- Hur såg det ut i rummet? Vilka färger såg du? Vilka saker/föremål såg du?
- Fanns det musik i föreställningen? Var det live eller inspelad musik, eller både och? Vilka instrument hördes?
- Hur var föreställningen upplagd? Fanns det olika delar?

Exempel på saker att lyfta: Språk, rörelse, dans, musik, scenografi, ljussättning, ljud, text, dramaturgisk kurva, insläpp, publikkontakt, lokalen, tema, känslouttryck, koreografi, tid på dagen, förväntningar/förkunskap hos publiken etc.

TOLKA

Nu ska ni börja tolka föreställningen och allt ni såg, hörde och var med om.

Exempel på frågor att ställa:

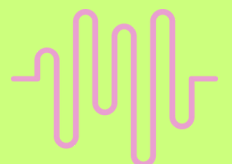
- Varför såg rummet ut som det gjorde?
- Varför fick du de instruktioner du fick?
- Vilken betydelse hade rösten för föreställningen?
- Vilken effekt gav ljuset?
- Vilken betydelse hade musiken i föreställningen? Varför valdes just den?
- Vilken roll hade publiken? Varför?
- Varför var föreställningen upplagd som den var? Vad hade föreställningens delar för relation till varandra? Varför var de olika delarna just i den ordning som de var?

REFLEKTERA

I denna sista del ska ni reflektera över vilka associationer som föreställningen väckte i er. Det kan vara känslor och minnen som kommer upp. Låt denna del vara frivillig att delta i då den är mer personlig än de andra stegen. Det här sista steget kan också göras skriftligt och sen kan den som vill få dela med sig.

Exempel på frågor att ställa:

- Var det någon del av föreställningen som du kommer ihåg extra tydligt? Varför tror du att du kommer ihåg just den delen?
- Upplevde du att föreställningen ställde några frågor till dig som publik?
- Vilka känslor väckte föreställningen i dig?
- Om du fick bestämma, finns det något du hade ändrat i föreställningen?
- Påminner föreställningen dig om andra upplevelser, egna, på film, teater, spel eller liknande?

Vidare arbete med föreställningens tematik

Mindmap och samtal om ordet koreografi (alla åldrar)

När vi skapade föreställningen Koreografin funderade vi på ordet "koreografi" i bred bemärkelse. Det här är en övning där eleverna får fundera vidare över betydelsen av ordet och fördjupa sin förståelse av det.

Mindmap

Inled med att göra en mindmap med eleverna om deras tankar om ordet. Skriv "KOREOGRAFI" i mitten av tavlan och fyll på med elevernas ord runtomkring.
- Vad betyder ordet koreografi? Vad associerar ni till det?

Förslag på uppföljande frågor att ställa:

- Hade ni hört ordet koreografi innan ni var med i föreställningen?
- Kommer ni ihåg vad rösten sa om det ordet?

Citat från föreställningen: "Om vi säger att en koreografi är olika rörelser efter varandra. Då skulle en koreografi kunna vara hur du gick upp i morse. Eller hur du sitter ner på en stol vid frukostbordet - med benen brett isär eller korsade. Varje person rör sin kropp enligt ett visst mönster - när vi tar oss fram på gatan, när vi dricker ett glas vatten eller när vi hälsar på andra människor gör vi det på olika sätt. Varje kropp har en egen koreografi. Koreografin som du gör bestäms av den du är, men också av hur världen runt omkring dig ser ut. Till exempel så gör en hylla som sitter högt upp på en vägg att en kort person måste ställa sig på tå. Hur ser din koreografi ut?"

- Vad tror ni menas med det?
- Håller ni med? Eller tänker ni på något annat sätt?
- Har er uppfattning om ordet koreografi ändrats sedan ni var med i föreställningen?

Rörelseövning & TedX Talk om kroppsspråk (högstadiet, gymnasiet)

När vi skapade föreställningen arbetade vi utifrån mottot "När vi rör på oss förändras vi". Med det menar vi att våra personliga koreografier, hur vi rör vår kropp, påverkar hur vi känner oss och hur andra uppfattar oss. Här följer en övning där eleverna får fördjupa sig i hur olika kroppspositioner kan påverka hur vi känner oss.

Övning

Utan att förklara innan varför ni ska göra det ni gör. Be eleverna att ställa sig med fötterna stadigt på golvet och armarna rakt upp i luften, som i en segergest. Ta tid på 2 minuter och utmana eleverna att behålla armarna uppe i luften hela tiden. Sätt på lite musik om du vill så att ni har något att förhålla er till.

Gå sedan vidare med att titta på videoklippet.

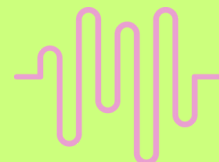
TedX Talk

Titta på följande TedX Talk med socialpsykologen Amy Cuddy:

http://www.ted.com/talks/amy_cuddy_your_body_language_shapes_who_you_are#t-921551

Förslag på uppföljande frågor att ställa:

- Vad menade Amy Cuddy med att kroppsspråk kan förändra oss?
- Tror ni att vi kan förändras genom att röra oss på ett nytt sätt?
- Har ni något eget exempel?

Enkel rörelseövning (mellanstadiet)

I den här övningen får eleverna öva på att ge varandra instruktioner och arbeta detaljerat med kropp och språk.

I övningen finns det tre roller:

1. Översättaren
2. Lerklumpen
3. Statyn

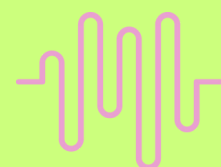
Dela upp deltagarna i grupper om tre och låt varje grupp ställa sig på ett led med lite extra mellanrum mellan sig. Den som står längst bak i ledet är statyn och intar en valfri stillastående position, den i mitten är en lerklump och står med ryggen vänd mot statyn, den längst fram är översättare och vänder sig om med näsan mot de andra två så att den ser både statyn och lerklumpen.

Uppgiften för översättaren är sedan att enbart med ord beskriva vilken kroppslig position lerklumpen ska inta för att bli en kopia av statyn. T.ex "sträck din vänstra hand upp mot taket, ställ fötterna mer ihop, lägg högerhanden på din höft" så att lerklumpen formas och blir så lik statyn som det bara går. Översättaren får förklara så noga som möjligt tills den är nöjd och tycker att det är lerklumpen ser ut som statyn, och då får lerklumpen snegla bak och själv titta efter hur statyn ser ut.

När en omgång är färdig byter deltagarna roller. Översättaren ställer sig längst bak i ledet och blir staty, statyn blir lerklump och lerklumpen blir översättare. så att alla får prova alla roller.

Den som har rollen som lera får alltså inte titta på statyn utan bara vara riktad mot översättaren. Den position som statyn tar måste vara möjlig i att stå i ett tag och ska inte vara för avancerad.

Om man behöver vara fyra personer i en grupp kan man ha två lerklumpar samtidigt, vilket betyder att varje person får stanna kvar och göra lerklumpen två gånger i rad. Övningen kan vara svår om man har begränsade språkkunskaper i det språk som talas i skolan. Välj då en annan övning.

Samarbetsövning - lyhörddhet (alla åldrar)

Syftet med den här övningen är att eleverna, liksom i vissa delar i föreställningen, får öva på att vara lyhörda och samarbeta utan att kommunicera med ord.

- Eleverna kan sitta eller stå i en ring
- Elevernas uppdrag är att räkna i numerisk ordning till den siffra som överensstämmer med gruppens storlek. Är de 17 i gruppen ska de räkna till 17.
- En i gruppen, vem som helst, börjar genom att säga 1. Någon annan fortsätter med 2, en tredje med 3, och så vidare.
- Varje person i gruppen ska säga en siffra var, men säger två elever en siffra samtidigt så måste gruppen börja om från 1.
- Man får inte räkna i turordning utifrån hur man står i ringen.
- Du som lärare startar räkningen genom att säga "varsågod".

Om gruppen kommer till den siffra som stämmer överens med gruppens storlek, utan att två personer har sagt samma siffra samtidigt, har de klarat uppgiften. Utmaningen är att lyssna in varandra och fokusera för att klara att räkna hela vägen.

En utveckling på den här övningen är att man istället för att räkna använder kroppen. Då kan man t.ex räcka upp handen i luften eller ställa sig upp från sittande utan att två ställer sig samtidigt eller räcker upp handen samtidigt.

Mindmap och samtal om normkritik (högstadiet, gymnasiet)

Koreografin bygger på normkritiska perspektiv. Samtala gärna med dina elever om vad normer är och vad normer får för konsekvenser i samhället.

Mindmap

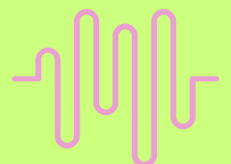
Gör en mindmap med eleverna om deras förståelse kring normer. Skriv "NORMER" i mitten av tavlan och fyll på med elevernas ord runtomkring.

- Vad betyder ordet normer? Vad är en norm? Vad associerar ni till det?

Följdfrågor:

- Hur vet man om det finns en norm (går den att se eller känna)?
- Är normer olika på olika platser? T.ex. i skolan eller hemma? I Sverige och i andra länder?
- Finns det bra normer? Ge exempel
- Finns det dåliga normer? Ge exempel
- Vad spelar normer för roll i samhället?
- Vad spelar normer för roll på en skola?
- Vad kan normer få för konsekvenser för de som lever upp till dem?
- Vad kan normer få för konsekvenser för de som bryter mot dem?
- Vad kan vi göra för att förändra negativa normer (normer som leder till ex. diskriminering, trakasserier eller våld)?

forts. nästa sida

Här följer vår definition av normer och normkritik:

En norm är som en osynlig regel som säger vad som anses vara det "naturliga" och allmänna. Normer kring våra identiteter framställer (felaktigt) vissa egenskaper eller förutsättningar som mer "naturliga" och "normala" än andra.

Just eftersom normen ses som naturlig blir den väldigt ofta osynlig och sällan ifrågasatt. Normer kan handla om kön, sexualitet, hudfärg, funktionsförmågor, ålder, religion eller liknande.

Istället för att se de normer som finns i samhället så ser vi ofta de personer som avviker från normen, de som inte betraktas som lika naturlig och allmän. Att tillhöra normen är en maktfaktor, det innebär att du inte behöver bli ifrågasatt och inte stöter på så många hinder. Att inte tillhöra normen kan istället göra att du måste motivera dina val och mötas av fördomar.

Normkritik handlar om att vända på detta och titta på normen som problembärare och inte avvikaren. Normkritik handlar om att belysa och titta kritiskt på de normer som omger oss. I ett normkritiskt förändringsarbete synliggörs och ifrågasätts normer som på olika sätt leder till exkludering.

Tips!

Lättillgänglig information om normkritik finns i metodmaterialet BRYT! som går att hämta gratis på internet:

http://www.levandehistoria.se/sites/default/files/material_file/bryt-tredje-upplagan.pdf

KONTAKT

info@pelargonerochdans.se
www.pelargonerochdans.se

